

Kiszely Istvánra emlékezünk

(1932-2012)

Augusztus 20-án rosszul lett és pár nap múlva átadta lelkét teremtőjének.

2004 szeptemberétől tanított a Miskolci Bölcsész Egyesületben. A pszichológusokat humán antropológiára oktatta, a magyarságkutatóknak magyar őstörténetet adott elő.

2006 tavaszán díszdoktorrá avattuk. Székfoglaló beszédében a magyar ember külső tulajdonságait, típusjegyeit mutatta be, majd biológiai és antropológiai kérdésekre tért át. Akkoriban nagy érdeklődés mutatkozott Béres Judit laboratóriumi kutatásai iránt, amely a magyarság körében végzett reprezentatív kromoszóma vizsgálatról szólt. Kiszely István a magyar népről szóló két kötetes művében egyszerűen, szépen leírta a vizsgálat menetét és megmagyarázta az eredményeket. Béres Juditék kimutatták, hogy a betelepítések, a faji keveredések ellenére a Kárpát-medencében a turáni faj génállománya uralkodik. Elmondta, hogy ha egy indoeurópai vagy más népfajhoz tartozó egyed turánival házasodik össze, az első generációban az idegen gének jelennek meg mind külsőben, mind génállomány tömegében. Azonban ez az erőviszony már a második generációban megváltozik és szívósan a turán uralkodik el. Ezért tudtuk megtartani nemzeti identitásunkat és karakterünket. Innen ered sajátságos, emelkedett kultúránk, irodalmunk, építészetünk, s mindennemű művészetünk, beleértve a népit is.

A magyarok őshazáját Belső-Ázsiában kereste, beutazta a Selyemutat és bizonyítékokat gyűjtött. Egyszer, előadása után leült mellém az íróasztalomhoz, s megkérdezte:

– Tudja Ági miért ment Infántis Lacika és a királyfi világot látni éppen Dinnyeországba?

Csak néztem rá, meg sem mukkantam.

– Azért, – folytatta – mert a Halotti Beszédben is meg van írva, hogy „mind őshöz járók vagyunk”. Infántisék mentek az őshöz Dinnyeországba, Turkesztánba, a dinnye hazájába, ahol az Ági édesapja az 1920-as években a piacon a falusi árusokkal még magyarul beszélt.

Egy másik alkalommal a Babiloni palota-templomok hosszú, sima alsó falazatáról beszélgettünk, s megállapítottuk, hogy nagyon nehéz nagy tömegű sima falat hibátlanul, egyenesen felrakni. Főként statikailag tehette próbára az építőket.

– Ezeket a kis kerámia Inanna babákat szúrták közbe, hogy megtörjék a sablont. Ima volt a kötényükre írva. – mondtam.

– És tudja, mitől maradt erős és időtálló a fal? – kérdezte. – Mindig bivalyvérral keverték az agyagot és nem vízzel. Így szétrobbantani is nehéz volt.

Amikor bundás indulattal rátörtek és a becsületébe gázoltak, csak legyintett. Sosem szabad bejvedni, idézte édesapját és megmutatta a táskányi e-mailt és levelet, amelyben a magyar közösség mellette állását fejezte ki. Élete végéig tanított a marosvásárhelyi magyar egyetemen és ez, éreztem, hozzásegítette az ármány elviseléséhez.

Felesége Hankó Ildikó és leányuk Noémi is tanítanak nálunk. Egyszer, havas télen láttam őket a kishídon, amint közeledtek az iskolánk felé. Elöl ment Noémi bojtos sapkában, utána Ildikó szörme kalapban, a végén Kiszely kigombolt ingnyaka körül piros sál, amely a torkát melegíteni lett volna hivatott, de csak úgy ott volt... a fején a kucsmája kicsit csáléra csapva. Így mentek együtt hárman libasorban. Így látom ma

is, mert igazi emberi nagyságát a családjához való viszonyulásában is lemérhetjük. Ők tudták, hogy a házasság szentség és meg is éltek, emelkedett lélekkel egyszerűen.

A magyar ételekről szóló könyvének borítóján az egyik unokája látható falatozás közben. Nem láttam boldogabb embert soha, mint mikor ezt az asztalomra tette. Nem a könyvről beszélt, nem érdekelte a siker, csak a kislány, amint tunkolja a paprikás csirkét. Mert, idézte valamelyik arab barátját "a magyarok szeretik a pompát, a bőséget és szeretnek tunkolni".

A 2012. június 23-i évzárón még vidám volt és jól érezte magát a hallgatók szeretetének melegében. Beszélgettünk az őszi félévről és arról, hogy mit, hogyan szeretnénk változtatni, szóval terveztük a jövőt.

Nem gondoltam, hogy az évet nélküle kezdjük el, s azt sem, hogy Őt nem lehet pótolni. Üres nélküle a tanrend, mert Ő tartalommal töltötte ki. Üres az iskola, mert kedves, mosolygós, mégis fe-

gyelmet diktáló személyisége a mennyei kishídon közeleg az angyalok iskolája felé.

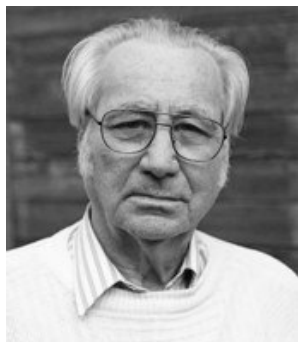
Halála után Miskolcon is elbúcsúztattuk az evangélikus templomban. Szerette a Halotti Beszédet és az Ómagyar Mária-siralmat, ezért a két mű alkotta a liturgia gerincét. Elkísértük lelkét Szent Asszony Máriához és az angyalkákhoz, tovább Mihály arkangyalhoz, aki lovas őseit fogadta annakidején, azután Szent Péter Urat kértük, hogy oldja mind ő bűnét, és végül a Minden-szentekhez, hogy legyenek segítői Urunk színe előtt, hogy a Teremtő szentjei és unuttei közé sorolódják a lelke

A Másvilágot valóságossá tette számomra az ottani megjelenése és tudom, hogy valahol folytatja, amit itt megkezdett. Eltávozása szegényebbé tette a földi Magyarországot, de az égi Magyarország gazdagabb lett. Tudom, hogy most ott készíti elő a biztató, szebb jövőt számunkra.

Gyárfás Ágnes megemlékezése

 <p>Dr. Kiszely István antropológus 1932-2012</p> <p><i>„Először nem vesznek tudomást rólad, aztán kinevetnek, aztán harcolnak ellened, aztán győzöl.”</i> Mahatma Gandhí</p>		<p>Műveiből:</p> <p><i>A Föld népei sorozat: Európa népei Ázsia népei Amerika népei Ausztrália és Óceánia népei</i></p> <p><i>Sírok, csontok, emberek A magyarság embertana A magyar ember A magyarok eredete és ősi kultúrája A magyarság őstörténete Szokatlan szokások Eleink lakomái A nádori kriptá Mehalt Szibériában Magyarok őstíkjai (kiadás alatt)</i></p> <p>Díjak:</p> <p><i>Rudolf Martin-díj Albert Einstein-díj bronzérme (Egyesült Államok) Díszdoktor Könyvívő-díjak</i></p>
---	---	---

A Miskolci Bölcsész Egyesület 2012. szeptember 6-án Búcsúünnepségen köszönt el szeretett és megbecsült tanárától, az oktatási intézmény seniorától.

Búcsú Rózsás Jánostól

1926-2012

Szomorú kötelességemnek teszek most eleget, amikor igaz barátomat és földimet, szülővárosom – Nagykanizsa – kiváló közéleti személyiségét és lojalpatriótáját búcsúztatom.

Rózsás János, a Gulag haláltáborainak elszenvedője és hűséges krónikása, Budapesten született, 1926. augusztus 6-án, és 86 éves korában hunyt el kanizsai otthonában, 2012. november 2-án. Kevés olyan kortársat ismerek, aki hozzá hasonló kemény megpróbáltatásokon ment keresztül szinte egész életében; ugyanakkor ezek dacára is mindhalálig megőrizte emberi arcát, kiegyensúlyozott derűjét, jóhiszeműségét, önzetlen segítőkészségét, törhetetlen hitét és hazaszeretetét.

Földi léte nemzedékének mostoha, viharvert sorsára is rávilágít, akik közül nem különleges képességei révén emelkedett ki elsősorban, hanem eredendő humánusával és mindenkori szívós helytállásával. Élete azt példázza számunkra, hogy csöndes konoksággal, türelmes megértéssel, bölcs bizakodással olykor többet érhetünk el egy velejéig gonosz, ellenséges közegben, mint meg gondolatlan hebehurgyasággal, ki-ha-nem-én hangoskodással, vagy éppenséggel felelőtlen, lázas „forradalmisággal”; amit természetesen senki ne tévesszen össze az elvtelen meghunyászkodással, a gyáva beletörődéssel s a sunyi képmutatással. Rózsás János lelkében ugyanis nem hirtelen feltámadó és gyorsan kialvó szalmaláng lobogott, hanem olthatatlanul égő, „energiatakarékos” öröktűz parázslott, mely mindig annyi fényt és meleget sugároz, amennyi éppen szükséges. Korán meg kellett tanulnia, hogy evilági pályafutásunk nem csupán könnyelmű kaland, szertelen, játékos kísérlet, hanem kitartó építkezés és a túlélésért, a boldogabb jövőért folytatott rendíthetetlen küzdelem is.

A II. világháború végén (1944 decemberében), alig 18 évesen tartóztatta le a megszálló Vörös Hadsereg, mert a vád szerint, magyar levontként, önként harcolt a Szovjetunió ellen. Ifjúságának legjobb éveiből 9 esztendőt töltött rabságban, a hatalmas birodalom különböző tájain. Először 2 évre Ukrajnába hurcolták, majd 3 éven át az észak-uráli Szolikamszk erdeiben vágta a fát, míg az utolsó 4 esztendőt Kazahsztánban töltötte, főként Ekibasztuz bányásztelepülés közelében. Itt 3 évig együtt sínylődött a később Nobel-díjat nyert íróval, *Alekszander Szolzsenyicinnel*, akivel kölcsönösen megkedvelték egymást, s barátságuk utána is évtizedekig megmaradt (sokáig levelezgettek, ill. személyesen is többször találkoztak). „Névadója” (merthogy Rózsást sokan a *magyar Szolzsenyicinnel* hívták) igen elismerően szólt róla, pl. „*A GULAG-szigetcsoport*” c. 3 kötetes művének kiadása kapcsán: „*Többek között megemlítem Rózsás Jánost is. Éppen azért, hogy közismertté tegyem a nevét, mert egy nagyon jó szándékú és tisztességes magyar fiatalember, aki velem szenvedett egy táborban, és ma egy ismeretlen kis magyar helységben él. S akit két éve nyaggatnak, nyomorgatnak, hogy rólam kedvezőtlenül nyilatkozzon. A KGB megbízottait, aztán a helyi hatóságokat szabadították rá, hogy mindenáron beszéljen ellenem. Ám ez a magyar fiatalember mind a mai napig hallgat! Képzeljük magunk elé egy ilyen, vagy hasonló ember állapotát, aki az életét jobbá és könnyebbé tehetné azzal, hogy a KGB kivánságainak megfelelően viselkedik. S ő, a tisztességes szándékú és jóakarátú magyar, nem nyilatkozik tisztességtelenül...*”

Rózsás a fogságban is megőrizte emberségét és bizodalmit abban, hogy egyszer még visszatérhet hazájába, ahonnan törvénytelenül elrabol-

ták. (Csak jelzem, hogy összesen kb. 40.000 Gulag-tábor volt akkoriban, ahol a sokszorosán összekevert etnikumok, nemzetiségek „olvasztó tégelyében” mintegy 100.000 honfitársunk is fuldoklott, s közülük alig 5.000 fő érte meg a szabadulást *Sztálin* elpatkolása után.) Ő a szerencsés kevesekhez tartozott, mert 1953-ban végre hazajöhetett Nagykanizsára.

Megmenekülése után elvette a felőle 9 éve hírt sem halló mátkáját, majd 3 gyermekük született. Sokáig nagy szegénységben éltek, mert a priusza mindenhova elkísérte, s a derék honi kommunisták gondoskodtak róla, hogy megkeserítsék hétköznapjaikat. (1962-ben a Szovjetunió Legfelsőbb Bírósága rehabilitálta ugyan, de itthon ez semmit se számított, mert továbbra is „osztály-ellenség” maradt.) Az anyagi feltételeket biztosító munkája mellett – nagy titokban – nyomban hozzáfogott tragikus emlékei rögzítéséhez s a Gulag-téma feldolgozásához. Kivételes memóriájának köszönhetően százával, ezrével sorjáznak a különféle nevek könyveiben; szinte sebészi pontossággal örökítette meg az akkori helyszíneket és eseményeket. Évtizedeken át úgy folytatta történelmi tényfeltáró és szépirodalmi erőfeszítéseit, hogy halvány reménye sem volt alkotásainak napvilágra kerülésére.

Soroljuk fel immár – cím szerint is – alkotói pályájának fontosabb mérföldköveit: 1986-87-ben, Münchenben (az emigráns *Borbándi Gyula* gondozásában) jelent meg a *Keserű ifjúság*, majd az *Éltető reménység* (ezeket pár év múlva *Püskiek* itthon is kiadták), aztán 1995-ben a *Duszja nővér*, 2000-ben a *GULAG lexikon* (s 2008-ban ennek bővített változata), 2005-ben a *Leventesors*, aztán 2008-ban a *Válogatott írások*. Sajnos meg kell állapítanom, hogy műveit az elvárhatónál sokkal kevesebben forgatják, noha prózájának stílusa és kvalitásai semmivel sem gyengébbek Szolzsenyicinénál; sőt meg merném kockáztatni, hogy inkább Rózsás felé billen a mérleg nyelve.

Említsük meg Rózsás János néhány kitüntetését is: A nemzet érdekében végzett sokoldalú és hasznos tevékenységéért Nagykanizsa és Zala megye díszpolgárává, majd vitézzé avatták; 1999-ben megkapta a II. Világháborús Emlékérmét,

2001-ben a Magyar Köztársasági Érdemrend lovagkeresztjét, 2003-ban a Magyar Művészeti Akadémia aranyérmét, 2006-ban az 1956-os emléklapot és ezüstérmét, 2007-ben a POFOSZ-tól a Hazáért Érdemkereszt arany fokozatát, 2011-ben pedig a Magyar Köztársasági Érdemrend középkeresztjét (polgári tagozat). Ezek aligha kárpótolták az elviselt üldöztetésekért és szörnyűségekért, mégis valamiféle gyógyírt és sovány vigaszt jelenthettek számára. 2006-ban a Miskolci Bölcsész Egyesület díszdoktorává avatta.

(Rózsás János lelki üdvéért a kanizsai felsővárosi templomban tartottak engesztelő szentmisét, 2012. november 17-én 11-kor, majd 13 óra-kor helyezték végső nyugalomra a helyi köztemetőben.)

Siklósi András megemlékezése

Rózsás János, a Bethlen Gábor díj átvételekor 2008-ban

Fotó: Honéczy Barnabás (Internet)